

ΟΙ ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΦΥΛΛΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

Ευγενία. Α. Ζωγράφου

Ο εξιλασμός [απόσπασμα: «αι τελευταίαί σκηναί της τρίτης και τελευταίας πράξεως»]

Οι Δύο Κόσμοι, Αθήνα

τχ. 31 (26 Μαΐου 1896), σ. 365-367

Ο ΕΞΙΛΑΣΜΟΣ

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΣΚΗΝΑΙ
τῆς τρίτης καὶ τελευταίας πράξεως

Σκηνὴ ἐδδόμενῃ

Ἐκ τῆς ἀντιθέτου θύρας ἡ Μαρία ἐπιφαίνεται ὥραία μὲ τὴν λευκὴν νυμφικὴν ἐσθῆτά της, τὸ λεπτὸν κάλυμμα, καὶ τὰ ἄνθη τῆς λεμονέας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

ΜΑΡΙΑ. Πατέρα! δὲν εἰσθε ἐδῶ;
(Ἰδοῦσα ὅτι τὸ δωμάτιον εἶνε κενόν, πο-
ρεύεται πρὸ τοῦ κατόπτρου, καὶ ἀσυνειδή-
τως διευθετεῖ τὰ ἐπὶ τῆς κόμης της ἄνθη,
ψιθυρίζουσα) Νύμφη! Νύμφη! καὶ ἤδη
δὲν μένει ἄλλο τι παρὰ νὰ μὲ ὀδηγήσουν
πρὸ τοῦ βωμοῦ, καὶ σὺ μητέρα μου ἐὰν μὲ
βλέπῃς τὴν ὥραν ταύτην εὐλόγησόν με ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ (φρικοῖωσα). ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πλὴν ἂν με βλέπῃ καὶ ἐκεῖνος, θὰ μὲ κα-
ταρχοθῇ (ἐνοῦσα τὰς χεῖρας). Παῦλε, συγ-
γνώμην ἐὰν δὲν ἠδυνήθην ν' ἀντιστῶ εἰς
τοῦ πατρός μου τὴν θέλησιν, θὰ γίνω σύ-
ζυγος ἄλλου, πλὴν.... (διχόπτεται ἀπο-
τόμως). Ὁχι, ὄχι, αὐτὸς ὁ ὄρκος δὲν μοῦ
ἐπιτρέπεται, ὄχι, δὲν θέλω ποτέ νὰ ψευ-

σθῶ κατὰ τὴν ἱερωτέραν τοῦ βίου μου στιγμήν, νῆϊ, θέλω μὲ τὴν καρδίαν ἔλευθεραν, εἰ δυνατὸν, νὰ πορευθῶ ἐκεῖ· (φέρουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κόμης). Ἄλλὰ πῶς νὰ λησμονήσω τὴν πρώτην καὶ μόνην ἀγάπην μου; (ἔντρομος). Τί εἶπον; πῶς; λοιπὸν ἀκόμη τὸν ἀγαπῶ; ἀλλ' ὁ Κρίτων, ἀλλ' ὠρκίσθη ἐν εἰμαυτῇ νὰ λησμονήσω, καὶ ἂν δὲν δύναμαι νὰ πράξω τοῦτο, τότε ἄς τὴν θάψω εἰς τὰ βῆθη τῆς καρδίας μου τὴν ἀγάπην ἐκείνην, ἥτις δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται. Ναὶ τὸ καθήκόν μου ἀπαιτεῖ θυσίας καὶ μέχρις αὐτῶν θὰ προβῶ (ἐξέχει βραδείως ἐκ τοῦ κόλπου τῆς φωτογραφίαν τινα, τὴν θεωρεῖ ἐπὶ στιγμήν, ὡς ἐν ἐκστάσει, καὶ εἶτα ψιθυρίζει). Σὺ μοῦ ἀπέμεινες ἐξ ἐκείνου καὶ σὲ ὀφείλω νὰ ἀποχωρισθῶ (θεωρεῖ αὐτὴν ἐπὶ στιγμήν σιωπῶσα). Διατί μὲ ἄφησες μόνην εἰς τὸν κόσμον τὸν ψευδῆ, μόνην, ἔρημον, ὡς τὸ ἀποπλανηθὲν πτηνόν; πλὴν ἐκείνο πόσον εἶναι ἐμοῦ εὐτυχέστερον, ἀφ' οὗ ἐλεύθερον ἐπὶ τῶν κλάδων ψάλλει τὸν πόνον του, ἐν ᾧ ἐγὼ ὀφείλω νὰ καταπίω καὶ αὐτὰ τὰ σὰκρὰ μου (γρονυπετεῖ). Παῦλε συγχώρησόν με, τὴν ὥραν αὐτὴν πρέπει νὰ γείνη ὁ αἰώνιος χωρισμός μας, λάβε τὸ τελευταῖον φίλημά μου, καὶ κατόπιν ἡ χεὶρ αὐτῆ, ἥτις τσακίς μὲ ἄνησ' ἐστόλισε. θὰ σὲ καταστρέψῃ (τὴν φέρει περιπαθῶς εἰς τὰ χεῖλη τῆς).

Σιγνή ὀγδόη.

Εἰς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας ὁ Κρίτων ἐπιφαίνεται φέρει ἔνδυμα γάμου, εἰς τὰς χεῖράς του κρατεῖ λευκὴν ἀνοθεσμένην καὶ βυζιζει πρὸς αὐτὴν, ἐν ᾧ ἐκείνη οὐδὲν ἔγνωσεν, ὡς τὴν βλέπει

ἐν τῇ στάσει ἐκείνῃ τῆς καταφανοῦς θλίψεως μὲ τὴν φωτογραφίαν εἰς τὰ χεῖλη, ἵσταται καὶ θεωρεῖ αὐτὴν ἐκπληκτος καὶ σιγῶν. Ἡ Μαρία μὴδὲν ἐνοήσασα, ἀπομακρύνει τὴν φωτογραφίαν ἐκ τῶν χεῖλων τῆς καὶ ἐτοιμάζεται νὰ καταστρέψῃ αὐτὴν, ὅτε ὁ Κρίτων ἀκράτητος προχωρεῖ μίαν ἀφίνων φωνὴν ἐν προφανεῖ καταπλήξσει)

ΚΡΙΤΩΝ. Μαρία! (ἐν ᾧ ἡ ἀνοθεσμένη κίπτει ἐκ τῶν χειρῶν του).

ΜΑΡΙΑ (ἀνεγείρει ἐντρομος τὴν κεφαλὴν). Σὺ! (καὶ μὲ βιαῖον κίνημα προσπαθεῖ νὰ κρύψῃ τὴν φωτογραφίαν).

ΚΡΙΤΩΝ (βυζιζει ἡρέμα πρὸς αὐτὴν, ἐν ᾧ θανάσιμος ὠχρότης καλύπτει τὴν μορφὴν του, καὶ τὴν ἐρωτᾷ, ἔχων ἐσταυρωμένους τοὺς βραχίονας) Μοῦ ἐπιτρέπεις. Μαρία, νὰ ἐρωτήσω τίνας εἶνε ἡ εἰκὼν αὐτῆ, τὴν ὅποιον φέρεις μὲ τόσην στοργὴν εἰς τὰ χεῖλη σου;

ΜΑΡΙΑ (ὀπισθοδρομεῖ ἐν βῆμα σιωπῶσα)

ΚΡΙΤΩΝ (ἐν τῇ αὐτῇ στάσει). Εἶνε τῆς μητρὸς σου;

ΜΑΡΙΑ (σιγᾷ).

ΚΡΙΤΩΝ (ἀγρίως). Εἶπέ μου Μαρία!

ΜΑΡΙΑ (μετὰ μικρὰν σιγὴν, ὑποκώφως). Ὁχι!

ΚΡΙΤΩΝ (αὐστηρῶς τείνων τὴν χεῖρα). Τότε θέλω νὰ τὴν ἰδῶ.

ΜΑΡΙΑ (φρικῶσα, καὶ σβίγγουσα τὴν εἰκόνα ἐντὸς τῶν χειρῶν τῆς). Νὰ τὴν ἰδῆς;

ΚΡΙΤΩΝ (εἰρωνικῶς). Σοῦ φαίνεται κακὸν τοῦτο;

ΜΑΡΙΑ (καθ' ἑαυτὴν). Νὰ τὴν ἰδῆ αὐτός!

ΚΡΙΤΩΝ (ἐπαναλαμβάνει) Μαρία, πρέπει νὰ τὴν ἰδῶ.

ΜΑΡΙΑ (σταθερῶς). Ποτέ!

ΚΡΙΤΩΝ (ὀπισθοδρομῶν). Ποτέ; (πλησιαζων) πῶς; ἀρνεῖσαι νὰ τὴν δώσης;

ΜΑΡΙΑ. Ναι!

ΚΡΙΤΩΝ. Ἀρνεῖσαι νὰ μὲ ἀφήσης νὰ ἴδω τὴν μορφήν αὐτὴν, (μὲ πυγμὰς συσφιγμένας προχωρεῖ ἐπὶ πλέον, ἐξακριβῶμενος ὀλονέν). Ἄλλὰ τί συμβαίνει;

ΜΑΡΙΑ (σιγᾷ.)

ΚΡΙΤΩΝ. Μαρία δὲν μοῦ ἀπκντάς;

ΜΑΡΙΑ. Τί θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ;

ΚΡΙΤΩΝ. (πλησιαζων ἐπὶ πλέον αὐτὴν) Μαρία δὲν μὲ ἀγαπᾷς;

ΜΑΡΙΑ (σταυρόνουσα τοὺς βραχίονας) Πρὶν νεκρωθῆ τὸ σῶμά μου, ἀπέθανεν ἡ καρδία μου, τὴν νὰ σοῦ δώσω λοιπὸν;

ΚΡΙΤΩΝ (θεωρῶν ὡς ἀφηρημένους περὶ τοῦ) Δὲν ἐνοῶ (αἴφνης πλησιαζει ἀγρίως αὐτὴν). Ἡ καρδία σου δὲν εἶνε ἐλευθέρα;

ΜΑΡΙΑ. Εἶνε νεκρά

ΚΡΙΤΩΝ. (ὑψων ἀγρίως τὰς πυγμὰς.)

Προδοτικὴ ἀγαπᾷς ἄλλον.

ΜΑΡΙΑ. (σιγᾷ).

ΚΡΙΤΩΝ. (ὑποκώφως). Ὁμίλησε λοιπὸν.

ΜΑΡΙΑ. (σιγᾷ).

ΚΡΙΤΩΝ. Ὁμίλησε, δικαιολογήσου, πῆς ἐν ψεῦδος, ἀλλὰ πῆς μου ὅτι δὲν ἀγαπᾷς (ἀγρίως). Ὡ ἀλήθεια δὲν ὑπάρχεις πλέον εἰς τὸν κόσμον, κατέστης σκια ὄνειρῶδης, φάσμα ἀσύλληπτον, κατέστης τί ἀσπεύστερον τοῦ παρελθόντος, ἀοριστότερον τοῦ μέλλοντος. (βυζιζων). Εἰς ποίους δρυμὸς νὰ τρέξω, πῶς ὄρη νὰ ἀνέλθω, εἰς ποίας ἀβύσσους νὰ καταβῶ, ὅπως σὲ εὔρω ἀλήθειαν φυγαδευθεῖσαν. (πλησιαζει γελῶν

ἀγρίως καὶ δεικνύων αὐτήν). Καὶ φέρει τὸ νυμφικόν της ἔνδυμα, καὶ φέρει τὰ ἄνθη τῆς λεμονέας, καὶ δὲν τὴν ὠδήγησαν ἀκόμη πρὸ τοῦ βωμοῦ.

MARIA. (Θέλει νὰ πλησιάσῃ). Κρίτων!

KRITΩN. (ἀπαθῶν αὐτήν). "Ὁχι, εἶνε προτιμωτέρη ἡ σιγή, μὴ προσθέσης εἰς τὴν ἀπάτην καὶ τὸ ψεῦδος, (ὡσεὶ καθ' ἑαυτόν). Διατί νὰ νομίσω, ὅτι ἡ ἐξαισία μορφή ἢ ἀναφανεῖσα ἐκεῖ πέραν, κατὰ τὴν λυπηροτέρην τοῦ βίου μου στιγμὴν, μοῦ ἔψαλε τὴν εὐτυχίαν, μοῦ ἐτονόριζε θεσπεσίως τὸ γλυκὺ τοῦ ἔρωτος ἄσμα. Καὶ ὁ ἄφρων, νομίσας ὅτι εἰς τὰ στήθη γυναικίως, ὑπάρχει καρδιά, τῆς ἐδώρησα τὴν ἰδικήν μου προσπαθῶν συνάμα νὰ τὴν ἀνυψώσω διὰ τῆς υπερτάτης αὐτοῦ πνοῆς μέχρις αὐτῆς τῆς αἰωνιότητος Δυστυχεῖς χιμαῖραι μου. (βαδίζων πρὸς αὐτήν ἀγριώτερον) Ἀθλία, προδότης, ἡγάπησας καὶ ἀγαπᾶς ἀκόμη (μετὰ πικρίας) Διὰ τοῦτο ἐπεθύμεις ν' ἀποθάνης; (γελῶν ἀγρίως) Ὁ ἄφρων ὁ νομίσας ὅτι εἶχον ὄλους τοὺς πόνοους αἰσθανθῆ· τί εἶνε λοιπὸν ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου διὰ νὰ μὴ θραυῖται εἰς μίαν τοιαύτην στιγμήν! (μετὰ πόνου) Μαρία, Μαρία, πόσον βαθεῖά μ' ἐπλήγωσας! (ρίπτεται συντετριμμένος ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ βυθίζει τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν κλαίων μετὰ λυγμῶν. Μικρὰ ἐπ' ὀλίγον σιγή).

MARIA. (Ἰσταται ἐπὶ στιγμὰς τινας θεωροῦσα αὐτὸν συγκεκινημένη καὶ ψιθυρίζει φέρουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας). Διατί εἶμαι τόσο συγκεκινημένη, μήπως ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ πάλλῃ, αὐτὴ ἡ καρδιά; (ἀγρίως) "Ὁχι δὲν θέλω, (προχωροῦσα ἐν βῆμα, καὶ θεωροῦσα αὐτὸν μετ' ἀπέριου πό-

νου). Ἀλλὰ κλαίει, κλαίει δι' ἐμέ, ὑποφέρει, πάσχει (προχωροῦσα ζωηρῶς, καὶ θέτουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του). Ἠγάπησα, πλὴν αὐτὸς δὲν ὑπάρχει πλέον, καὶ ἤδη θέλω νὰ ζήσω δι' ἐσέ Κρίτων.

KRITΩN (ἀνεγείρει ἐκπληκτος καὶ αἰγῶν τὴν κεφαλὴν).

MARIA. (ἐπαναλαμβάνει τείνουσα αὐτῷ τὴν φωτογραφίαν). Λάβε τὴν ἀφ' οὗ τὴν θέλεις.

KRITΩN. (ἐγείρεται καὶ τὴν λαμβάνει ζωηρῶς εἰς τὴν χεῖρά του, καὶ ἐπὶ τινα λεπτά, θεωρεῖ αὐτὸν προσεκτικῶς, πλὴν μετ' ὀλίγον ἡ φρίκη ζωγραφεῖται ἐπὶ τῆς μορφῆς του, πελιδνὴ ὠχρότης τὴν καλύπτει καὶ ὀπισθοχωρεῖ ἐν βῆμα ψιθυρίζων ἔντρομος). Αὐτόν . . . τὸν Παῦλον . . . Ὡ θεὸς εἶνε αὐτός. (ἀφῆνης ὁρμᾶ πρὸς τὴν Μαρίαν). Τὸ νεκρὸν λοιπὸν αὐτόν, ἡγάπησας Μαρία;

MARIA. (θεωροῦσα αὐτὸν προσεκτικῶς) Ναί, ἀλλὰ διατί τρέμεις, διατί ὠχρᾷς;

KRITΩN. (φρικτιῶν). Μαρία!

MARIA. (σειοῦσα μελαγχολικῶς τὴν κεφαλὴν). Μὴ τὸν φοβεῖται δὲν ὑπάρχει πλέον.

KRITΩN. (προχωρεῖ ἀγρίως μὲ τοὺς ὀφθαλμούς προσηλωμένους ἐπὶ τῆς φωτογραφίας) Ναὶ φοβοῦμαι, φοβοῦμαι, θὰ ἴδω τὸ πτώμα του, θὰ ἴδω τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον νεκρὸν.

MARIA. (ἐκπληκτος). Τί λέγει;

KRITΩN (ἐν τῇ αὐτῇ στάσει). Τὸν βλέπω (ὡσεὶ καθ' ἑαυτόν) Ναί, ἡ πλάξ αὐτὴ ἡ ὁποία τόσο καλῶς τὴν μορφήν του ἀποτυπώνει, μοῦ φωνάζει ἐκδίκησιν, μὲ χωρίζει ἀπὸ τὴν Μαρίαν μου, διότι τὸ

πτώμα του τιθεταὶ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκείνης (ἀγρίως). Κατηραμένη ἡ ὦρα καθ' ἣν ἐγεννήθην, κατηραμένος τὸ μεῖδιμα, κατηραμένος ὁ ἔρωτος, τὸ φίλτρον, ἡ στοργή, τὸ κάλλος, ἡ ἀγάπη, τὰ πάντα, Μαρία, δι' ἐμέ εἶνε μαῦρα, κατηραμένα.

MARIA. Πῶς;

KRITΩN (τείνων αὐτῇ τὴν φωτογραφίαν). Λάβε τὴν, κατάσφιπέ τὴν (καθ' ἑαυτόν) μετ' αἰεὶ τὰς χεῖρας, δὲν θέλω νὰ τὸν ἴδω πλέον, ἀρκεῖ ὅταν τὸν βλέπω εἰς τὰ μαῦρα ὄνειρά μου (φρικτιῶν). Τὸν βλέπω ν' ἀνεγείρεται, νὰ ἔρχεται πρὸς ἐμέ, νὰ μὲ καταδιώκῃ... (τείνων πρὸς τὴν Μαρίαν τὰς χεῖρας ἐν ἀλλοφροσύνῃ). Μαρία ὑγίαινε

MARIA (κατὰπληκτος). Φεύγει;

KRITΩN (ὁρμᾶ αἰφνιδίως καὶ λαμβάνων τὰς χεῖράς της). Μαρία!

MARIA (ἐκπληκτος). Ἀλλὰ τί συμβαίνει;

KRITΩN. Ἄκουσόν με.

MARIA. Τί ἔχεις λοιπὸν;

KRITΩN (μετὰ πόνου). Συγγνώμην...

MARIA (ἐκπληκτος). Συγγνώμην; ἀλλὰ διατί;

KRITΩN. Ἄκουσον τὴν ἐξομολόγησίν μου.

MARIA. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὦρα ἐξομολογήσεων.

KRITΩN. Πρέπει νὰ μὲ ἀκούσης, πρέπει εἰς σέ Μαρία νὰ ἐμπιστευθῶ τὸν πόνον μου τὸν ὑπέρτατον (σύρων τὴν κόμην του). Ἄ! διατί... διατί νὰ μὴν ἀγνοῶ Μαρία, ὅτι ἐγώ....

MARIA (ἐκφρων καὶ μὲ ἀγρίους τοὺς ὀφθαλμούς). Σὺ;.... ἀλλὰ τί;.. ἡμίλει!

ΚΡΙΤΩΝ (ένώνει τὰς χεῖρας σιγῶν).

ΜΑΡΙΑ (βιαίως). Λέγε ταχέως

ΚΡΙΤΩΝ (ἐν τῇ αὐτῇ στάσει) Θὰ σοῦ εἶπω τὰ πάντα, θέλω νὰ ἴδῃς μέχρι τοῦ βῆθους τῆς ταλαιπώρου καρδίας μου, θέλω νὰ σοῦ παραστήσω τὸ βῆρος τὸ ὄπισθον μὲ πιεζει, τὸ ὄπισθον βλέπω μεγεθυνόμενον πρὸ ἐμοῦ ἔτοιμον νὰ κατασυντρίψῃ τὴν εὐτυχίαν μου. Μαρία συγχώρησον τὸν ἄκουσίως ἐγκληματήσαντα, καὶ συμφιλιώσέ με ἤδη μὲ τὴν συνείδησίν μου, μὲ τὸν θεόν.

ΜΑΡΙΑ. (ἐν τῇ αὐτῇ στάσει, φρικιώσα, ἀκροᾶται αὐτοῦ).

ΚΡΙΤΩΝ (ἐξακολουθεῖ βραδέως). Μαρία, ὁ ἄνθρωπος ὁ ὀπίσθως ἴσταται πρὸ σοῦ εἶνε ἐγκληματίας. (ὑποκώφως). Ἵπῆρξα ἔνοχος ἐν τῷ κομματικῷ μου φανατισμῷ καὶ μίαν ἡμέραν ἢ μᾶλλον μίαν νύκτα ἐγενόμην φονεὺς

ΜΑΡΙΑ. (ἀκράτητος μὲ τὴν φρίκην ἐν τῇ φωνῇ λέγει ἀγρίως ὀπισθοδρομοῦσα). Σὺ ἦσο λοιπόν;

ΚΡΙΤΩΝ. (γονυπετῶν). Σικιὰ τοῦ Παύλου συγγνώμην.

ΜΑΡΙΑ (ἐν τῇ αὐτῇ στάσει). Ζητεῖς συγγνώμην! (ἀγρίως) Μὴ προφέρῃς ποτὲ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο διότι τὸ μολύνουν τὰ κακῶργα χεῖλη σου.

ΚΡΙΤΩΝ. (ένώνων τὰς χεῖρας). Μαρία!

ΜΑΡΙΑ. Ὁ φονεὺς τοῦ Παύλου μου αὐτός, καὶ ὅμως εἶνε μνηστήρ μου! (Δι' ἀγρίας κινήσεως ἐκσπᾷ τὰ ἄνθη τῆς λεμονίας καὶ τὰ ρίπτει χαμαί, ἐνῶ ἀγρίως τὰ ποδοπατεῖ φωνοῦσα). Παῦλε συγγνώμην, πιστὴ θὰ ἔλθω νὰ σὲ εὔρω μετ' ὀλίγον εἰς τὸν τάφον σου, καταρωμένη τὸν φονέα σου. (Ἄγριότερον). Δι' αὐτὸ λοιπόν μοῦ ἐφαί-

νετο πικρὸν τὸ φίλημά σου, μοῦ ἐφαίνοντο ψυχροὶ οἱ περιπαθεῖς λόγοι σου. Φονεῦ τοῦ ἔρωτός μου, φονεῦ τοῦ Παύλου μου ἔσο κατηραμένος. (Ρίπτεται εἰς τὰ γόνατα).

ΚΡΙΤΩΝ. (σύρων τὴν κόμην του, προχωρεῖ κλονούμενος, πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου κρεμασμένην ὀπλοθήκην, καὶ λαμβάνων τὸ ὄπλον λέγει). Τοῦτο ἔστω ὁ ἐξίλασμός μου (καὶ αὐτοκτονεῖ ρίπτων βλέμμα ἀγάπης, πόνου καὶ ἰκεσίας. Εἰς τὴν θύραν ἐπιφαίνεται ὁ Μάρκος ἢ Ἑλένη καὶ ἡ Ἄννα. Ἡ Μαρία ἐκ τοῦ κρότου τοῦ πυρροβουλισμοῦ ἀνεγείρεται ἔντρομος καὶ ρίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς τῆς φωνοῦσα) Πατέρα μου!

Τ Ε Λ Ο Σ